

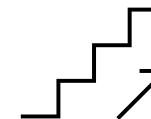
KSL – Marked, kvalitet og bærekraft

Norske Frukt dagar 2025

Ole Erik Tronslien Lunder – Fagsjef bærekraft og kvalitet

Agenda

Vi får folk til å velge norsk mat!

Den «store» maten

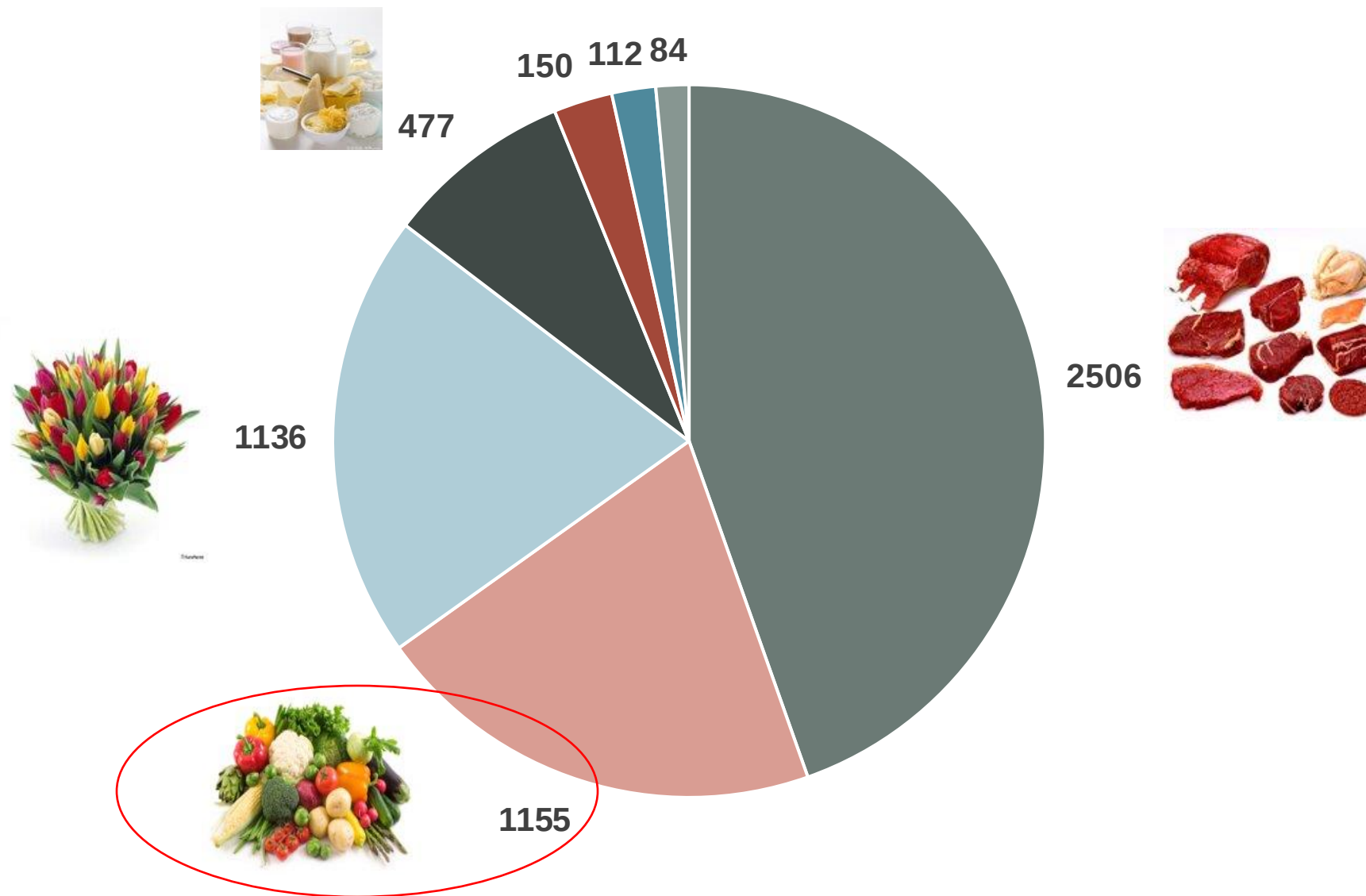
Den «lille» maten

KSL – kvalitetssystem i landbruket

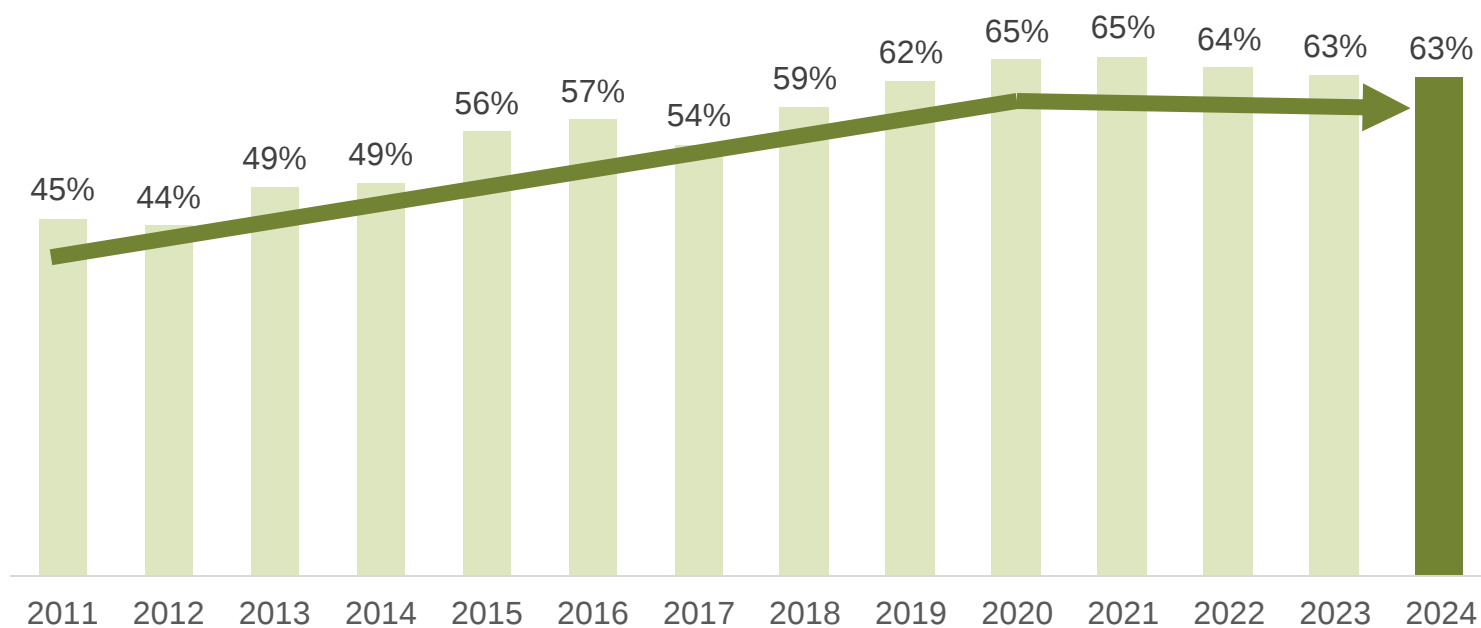
Nyt Norge pr 31/12-24:

5620 produkter, 138 virksomheter

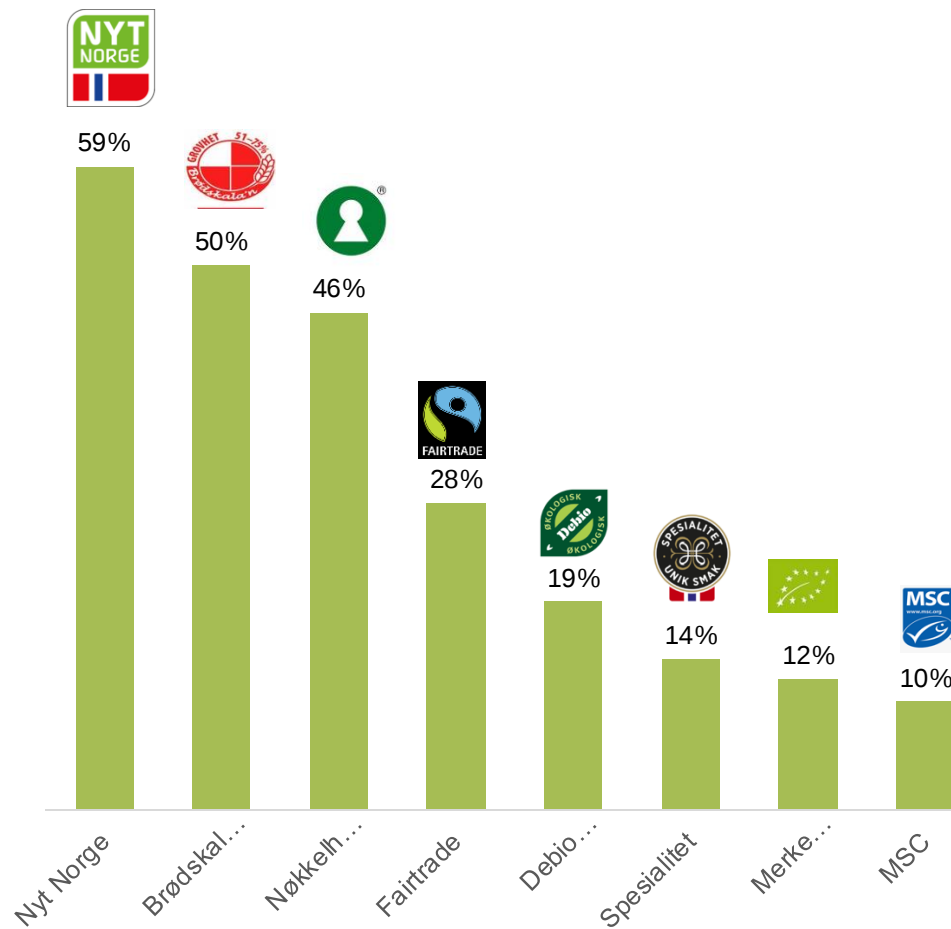

Preferanseutviklingen for norsk mat stoppet på høyt nivå

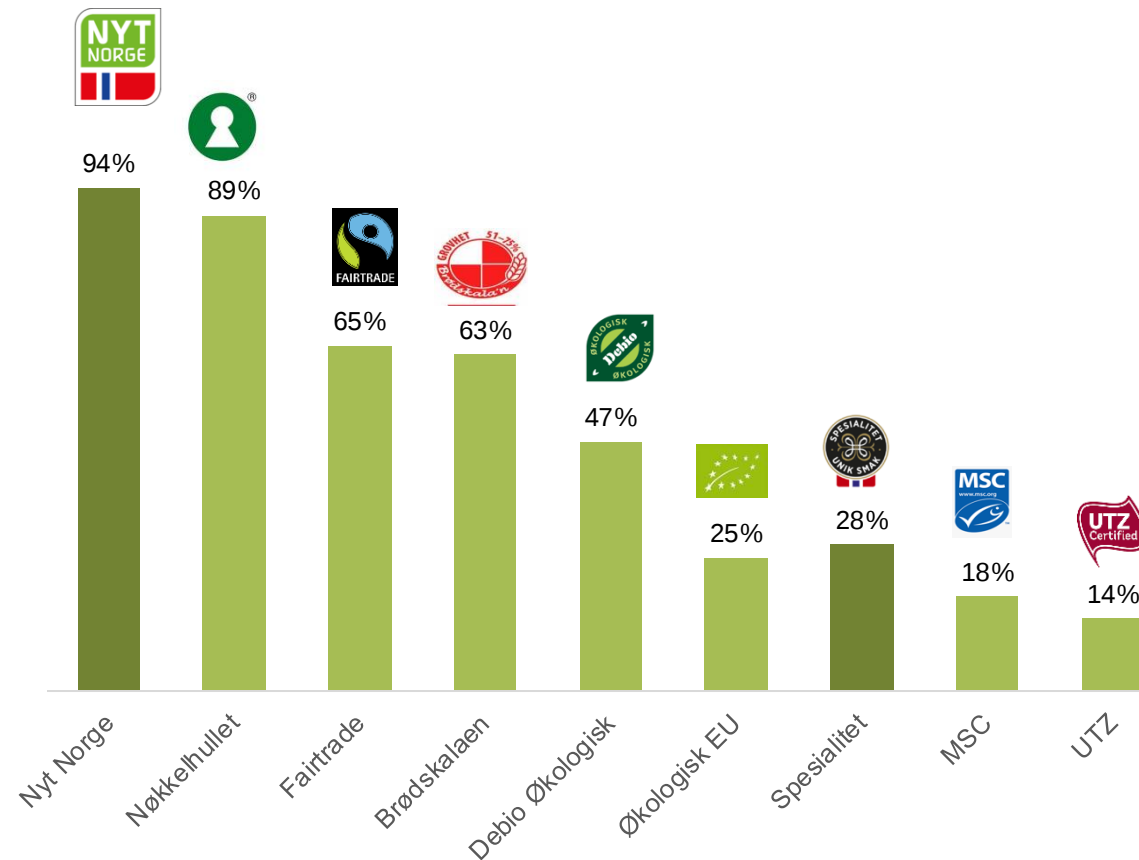
Jeg velger alltid norske matvarer der det er mulig
(Andel helt/delvis enig)

NYT NORGE – merket som flest orienterer seg etter -av og til eller oftere når de handler

NYT NORGE drar ifra på hjulpet kjennskap

NYT NORGE kravene

1. Norsk råvare

Egg, melk og kjøtt: alltid 100% norsk
Bearbeidede produkter: inntil 25%
importerte ingredienser tillatt

2. Produsert og pakket i Norge

3. Fra produsenter med gyldig KSL status

**Enkelt å velge
norsk mat!**

NYT NORGE GARANTERER:

- at råvarene er norske
- at bonden følger strenge, norske regler
- at maten er produsert og pakket i Norge

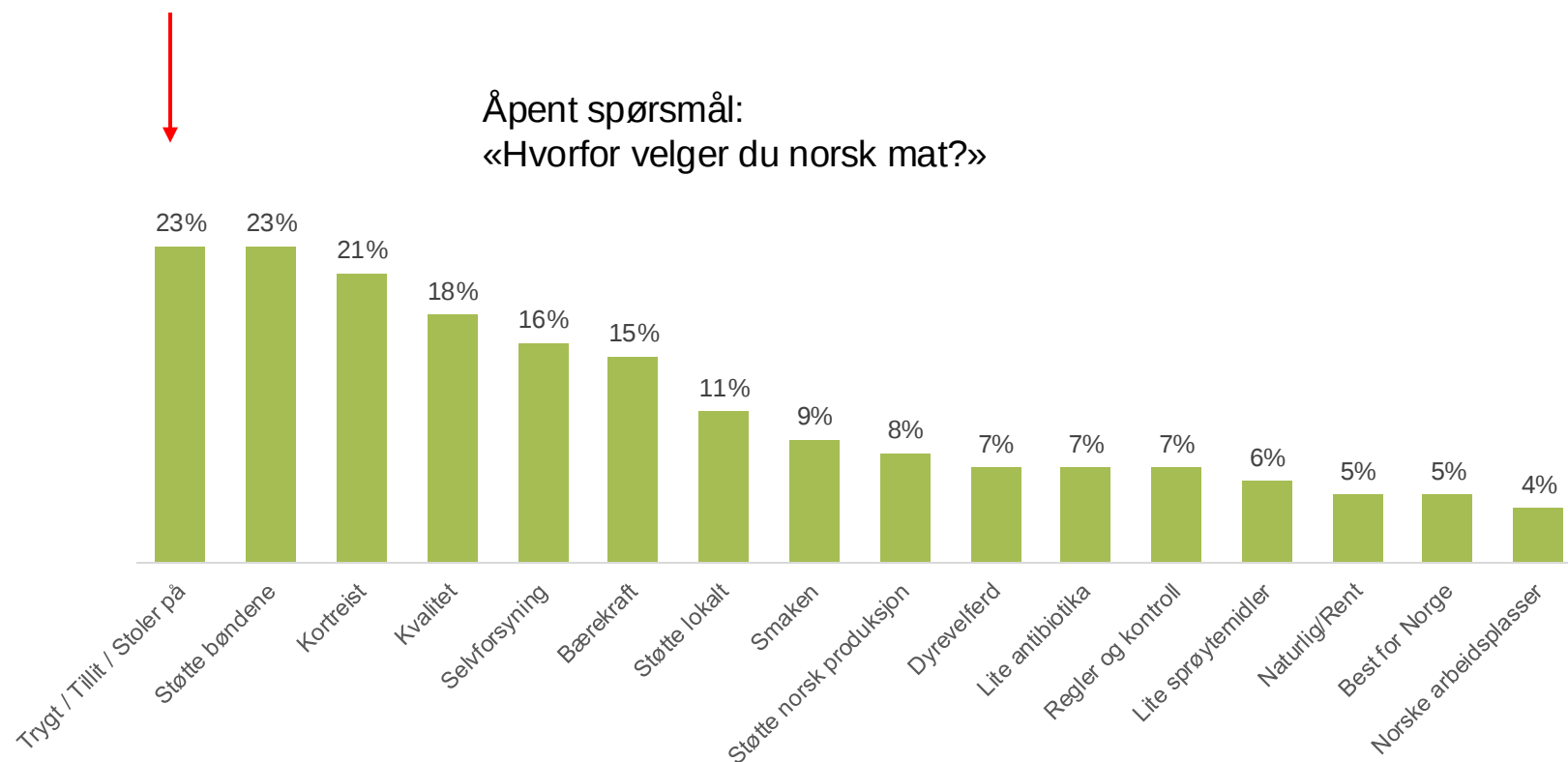

Matmerk

Hvorfor KSL

- Internkontroll-forskriften
- Krav fra varemottaker
- **Tillit – krav fra forbruker**

Omfattende regelverk

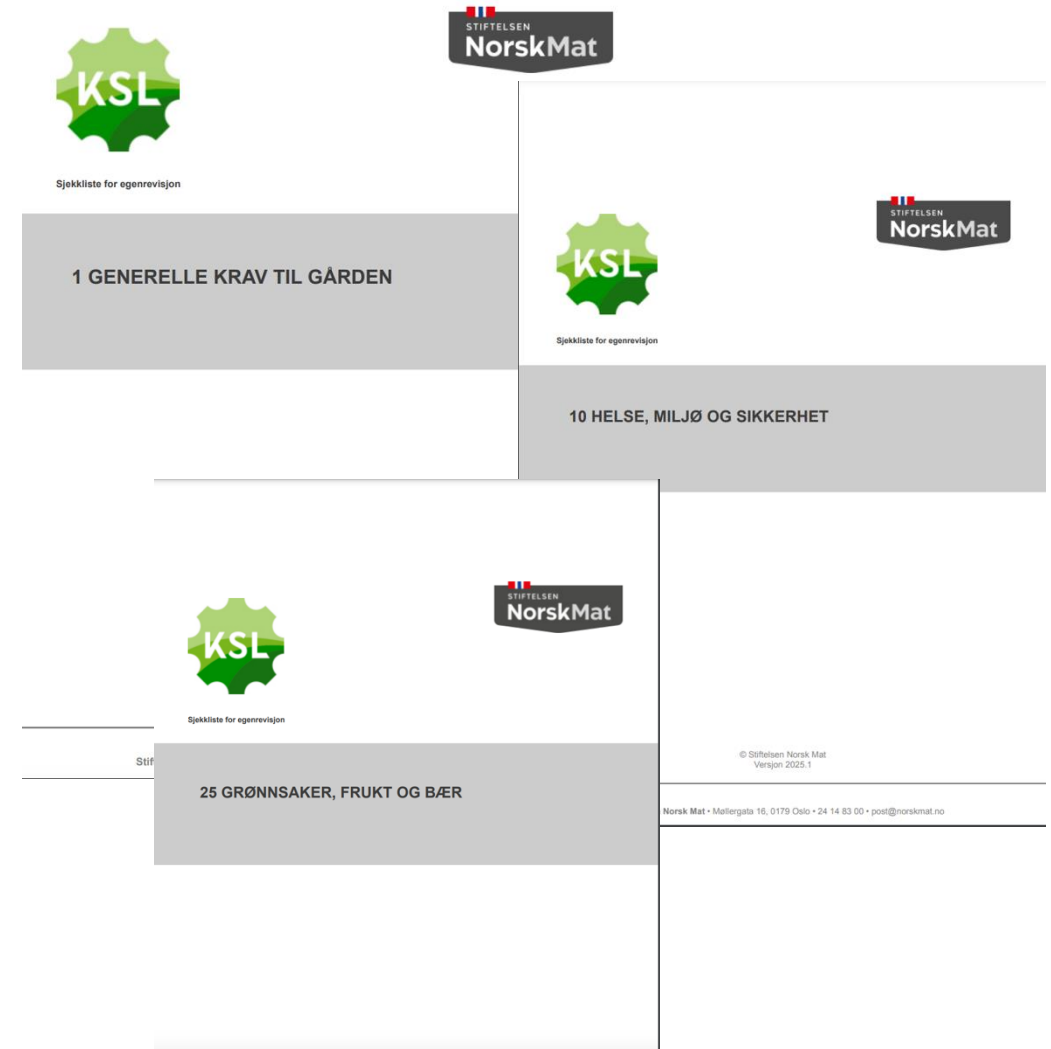
a) >2000 sider med forskrifter,
regler og direktiver

Lover og forskrifter	Sjekkliste Generell
1. Matloven	12. Forskrift om gjødselvarer
2. Bokføringsloven	13. Forskrift om plantevernmidler
3. Straffeloven	14. Forskrift om plantehel
4. Åpenhetsloven	15. Forskrift om såvarer
5. Forskrift om planter	16. Forurensningsloven
6. Forskrift om plantehelse	17. Avfallsforskriften
7. Forskrift om næringsmiddelhygiene	18. Forskrift om skadedyrbekjempelse
8. Forskrift om utførelse av arbeid	19. Jordlova
9. Forskrift om gjødselplanlegging	20. Forskrift om organisk gjødsel
10. Kulturminneloven	21. Forskrift om produksjonstilskudd
11. Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier	22. Forskrift om forbud mot innførsel av dyr og smitteførende gjenstander

KSL standarden ivaretar dette

- Ett kvalitetssystem - uavhengig av produksjon og hvem du selger til
- Anerkjent som nasjonal bransjestandard av Mattilsynet og Arbeidstilsynet
- Ivaretar tilleggskrav fra varemottaker

Slik er KSL standarden bygget opp

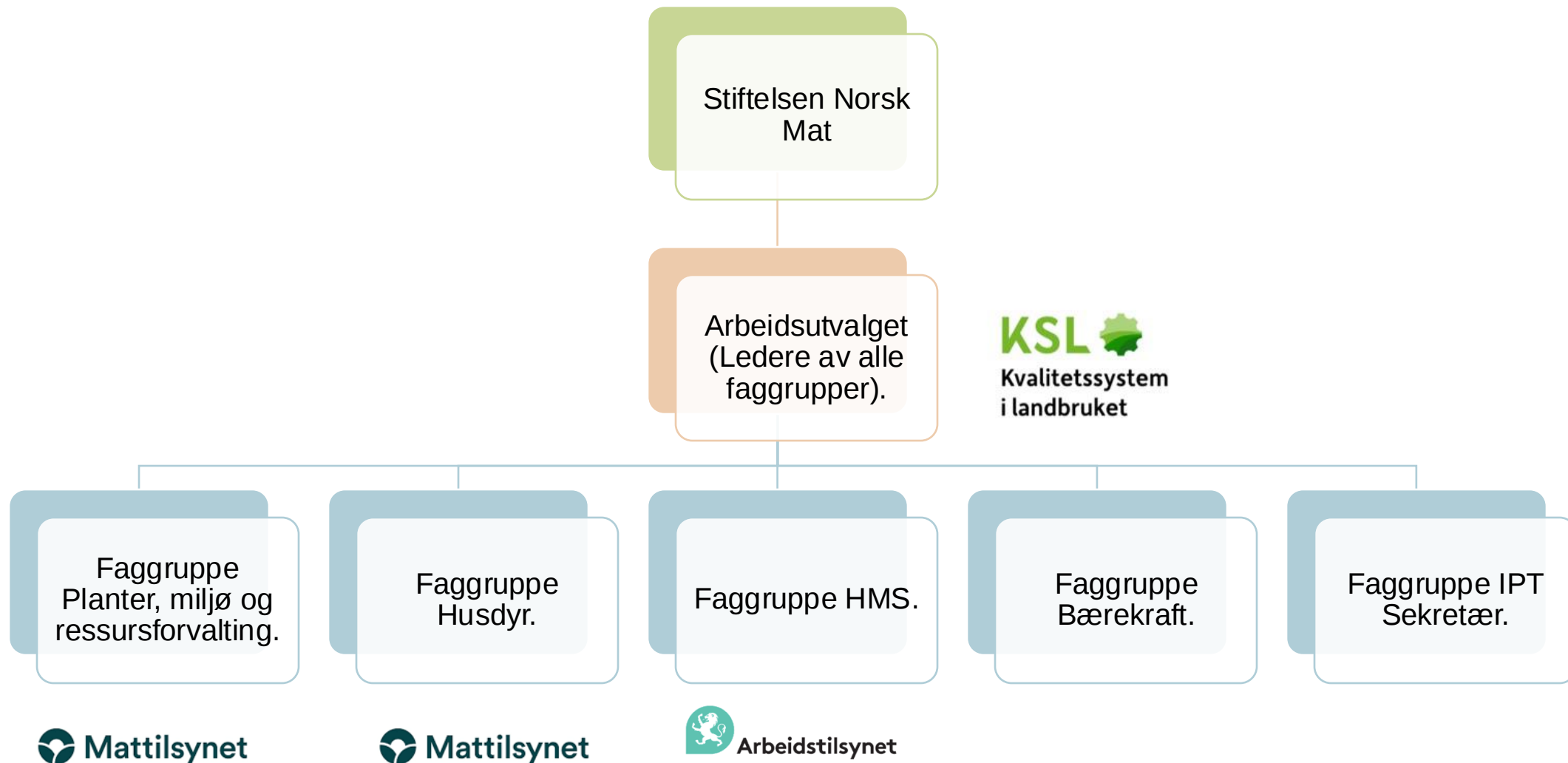

KSL

**Kvalitetssystem
i landbruket**

Hvordan blir innholdet i sjekklistene til?

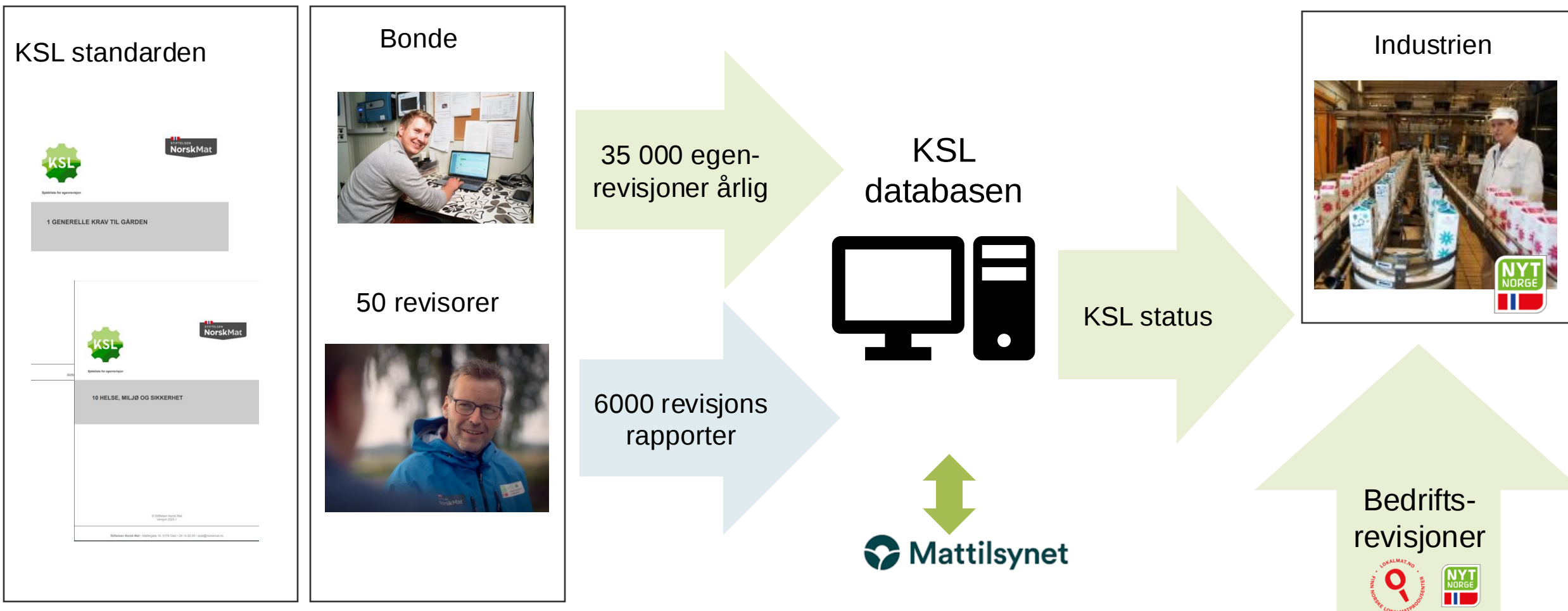
Faggruppe planter

Mandat

- Følge opp relevant lovverk og varemottakerkrav
- Faglig begrunnet revideringsgrunnlag av sjekklistene
- Forankre og hente inn sine innspill til KSL i de organisasjonene de representerer.
- Bidra med informasjon om KSL i sine organisasjoner.

KSL – fra produsent til industri

Egenrevisjon

- Bruk «veiledning» og «krav- og infolenker»: her ligger beskrivelse og nyttige lenker.
- KSL Trygg
- NLR HMS
- Veileder – høsting, transport og lagring
- Egenrevisjon for kontinuerlig forbedring.

1.5.2

Er plantevernmidlene brukt i samsvar med godkjent etikett?

☒ Ja
☐ Nei

Notater (kun synlig for de personene du gir tilgang til)

Personlig notat kan skrives her. Notatene er ment som egen hjelp og inngår ikke som en del av innsendingen av egenrevisjonen.

Dokumentasjon

Avvik (0)

Veiledning

§ Krav- og infolenker

KSL
Kvalitetssystem
i landbruket

**Veileder - høsting, transport og
lagring av grønnsaker, frukt og bær**

Denne veilederen beskriver de viktigste reglene som omfatter hygiene- og kvalitetskrav tilknyttet høsting, transport og lagring av grønnsaker, frukt og bær. Følg du denne veilederen, samt krav i sjekkliste «Generelle krav til gården», kan du være sikker på at gårdsdrifta er i henhold til gjeldende lovverk og bransjestandard.

Som produsent må du ha kjennskap til følgende:

Krav	Beskrivelse
1 Unngå forurensning ved høsting, transport og lagring	Som produsent må du ha rutiner som sikrer at produktene blir høstet, transportert og lagret slik at de ikke blir forurenset. Sørg for at produktene er uten fremmedlegemer som glass, plast, osv. God håndhygiene er viktig for å unngå forurensning. Se spesifikk informasjon under.
2 Optimal kjøling etter høsting	Har du rutiner og kontrolloppfølging som sikrer optimal nedkjøling etter høsting, og gjennomfører du regelmessig kontroll og logging av temperatur på lager og under eventuell transport?
3 Rengjøring av utstyr	Som produsent må du ha rutiner som sørger for at høstestyr, hestekasser, transportutstyr og lager er rengjort. Dette for å unngå forurensning.

Veilederen omfatter følgende lovverk og informasjon:

Tittel	Finnes på	Type
Forskrift om næringsmiddelhygiene	lovdata.no	Lovkrav

Hvordan unngå forurensning - viktig informasjon:

- På jorder som ligger inntil vei, må du være ekstra oppmerksom på søppel kastet av andre.
- Hestekasser bør oppbevares innvendig og beskyttes mot forurensning. Dersom dette ikke er mulig, må kassene dekkles til.
- Transportmateriell, inkludert kasser, beholdere og lignende, skal holdes rent.
- Bruk av emballasje som ikke er egnet til å være i kontakt med næringsmidler kan være en kilde til forurensning.
- Ikke oppbevar noe som kan forurense produktene, i lagringsrommet, for eksempel gjødsel, plantevernmidler eller kjemikalier.
- Sørg for god håndhygiene for de som høster produktene direkte.
- Det er også viktig å skjerme produktene mot forurensning fra mus, rotter, katter, fugler og andre skadegjørere.

For mer informasjon og lenker knyttet til frukt, grønnsaker og bær, skann QR-koden eller besøk [KSL-standarden for grønnsaker, frukt og bær](#)

Hvem er KSL revisorene?

- Landbruksfaglig/husdyrfaglig bakgrunn (agronomer, tidl. Rådgivere, veterinærer mm).
- God forståelse for drift og driftssystemer
- Grundig opplæring internt (revisjonsmetodikk, systemer, prosedyrer, sjekklister).
- Revisjoner i sesong

KSL 2030

KSL er i kontinuerlig utvikling

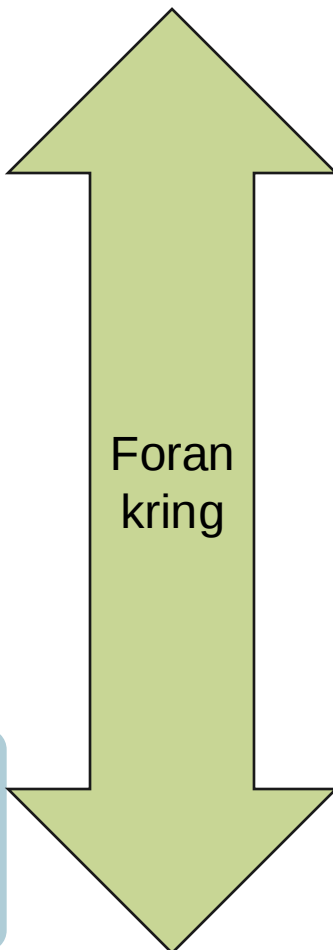
- Vi må strekke oss for å møte samfunnets forventinger
- Nye regelverk nasjonalt og internasjonalt

Vi må forsterke KSL som dokumentasjonsverktøy for kvalitet i primærproduksjon (Pilot i 2025)

- Avvikshåndtering
- Gradering av sjekklistespørsmål

Øke kompetansen hos revisorkorpset

Økt samhandling

Foran
kring

Bærekraft – økte krav til praktiske tiltak gjennom rapportering

«... rapportering av bærekraft gir stadig strengere krav fra myndigheter, finans, varemottakere, og forbrukere.

Ved å bruke eksisterende system KSL vil vi minimere rapportering og bidra til økt verdi.»

Pålagt rapportering

Bærekraftsrapportering for foretak

1. Forurensning
2. Vannressurser
3. Biologisk mangfold
4. Ressursbruk
5. Arbeidere i verdikjeden
6. Forretningsskikk

Frivillig rapportering

Farm Sustainability Assessment (FSA)

- Global standard for bærekraftig produksjon
- Sjekkliste med egen- og eksternrevisjon
- Gull, sølv, og bronse
- Dokumentasjon av bærekraftig fruktproduksjon?

Tilbakemeldinger og informasjon

Ole.erik.lunder@norskmat.no

481 29 954

Ksl@norskmat.no

22148300

ksl.no

stiftelsennorskmat.no

nytnorge.no

Takk for meg!

